Carmina

P.C. Boutens

bron
P.C. Boutens, *Carmina*. P.N. van Kampen & Zoon, Amsterdam z.j. [1912]

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/bout005carm01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

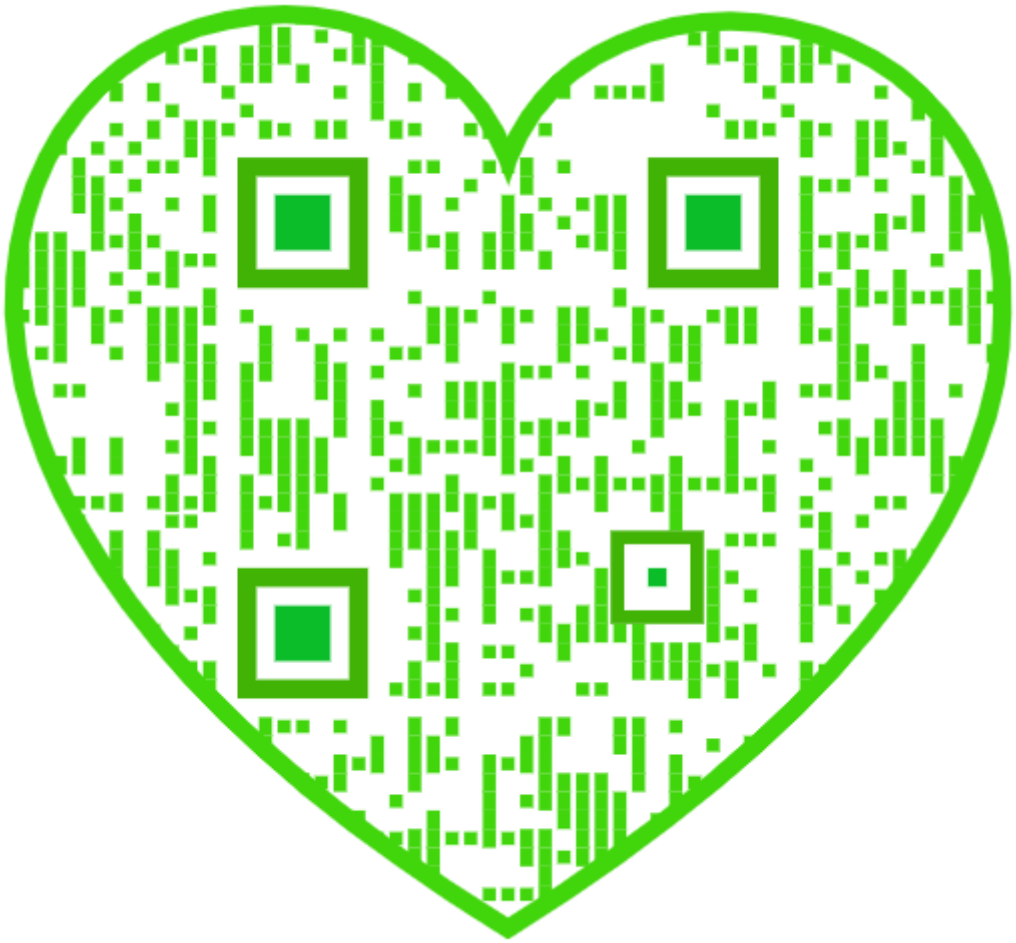

Opdracht

Komt in, komt in: dit is u aller uur,
Het uur des harten dat in heimlijkheid
Zoo vaak met sleutlen van herinnering
Zijn schrijnen opende en niet moede werd
Den schat te zien, dien 't niet besommen kan,
Zijn gouden schuld waaraan gij 't nimmer maant..

Anders verrast gij nu mijn eenzaamheid
Met dit rijk feest dat liefde zich verbeeld,
Maar niet verwacht had. Nimmer op dit uur
Ontbrak één van u allen in den geest -:
Thans met den rijpen avondschemer wordt
De droom tot vleesch en bloed en oogenlicht...

Komt allen in: daar is voor allen plaats,
Hier aan de vensteren, en rond de schouw...

Ik kan mij niet bezinnen op een nacht
Dien 'k eenzaam inging. Steeds heeft één van u
Met mij de heilge schemering doorwaakt,
Het zwijgend uur dat zonder blaam of prijs
Met streng gesloten mond en oogen star
Rekenschap vraagt van elken zonnedag -
En liefde dekte 't dagelijksch tekort...

Elk vond zijn plaats in den gesloten kring?...
Dit zijn uw broêrs en zusteren van wie
Gij vaak de aanwezigheid gevoeld hebt als
Van blinde sterren boven 't manelicht...
Ik zelf voor wien uw liefde al leven is,
Heb nooit gewaagd tot zulk een samenzijn
U allen op te roepen uit uw wijken
Van dood en leven... Gij verstaat mijn vrees
Dat gij in iets elkaêr miskennen zoudt...
Nu straalt uw zuivere eendrachts helle snoer
Mijn kamer licht. En in uw midden voel
Ik als een duistre vlam die wil vergaan
In de omme spiegling veler klare vlammen...

Toch, als gij kwaamt, zóo heb ik u verwacht;
En ongeroepen komt gij als genood.
Ziet op de taaflen voor u uitgeschikt
Uw eigen oude goud - het schamel deel
Dat zorg van vrome handen heeft gemunt
Met tijdlijk wisselenden beeldenaar
Van liefde onsterflijk. Neemt uw eigendom.
Het is niet gangbaar op der wereld markt.
Maar onder liefdes kindren geldt zijn waarde
Die slechts door deelen meerdert. Neemt en deelt
Alom waar nood is. Zoo neemt onze schat
Door eindeloozen woeker eindloos toe,
En troost en sterkt de schaamte die bedenkt
Hoe nooit haar korte zwakke leven reikt
Tot het verwerken van heur baar metaal,
Den mateloozen rijkdom dien gij bracht.

Carmina

Leeuwerik

Blijft gij nooit één blanken uchtend,
Leeuwrik, zingen hier beneên,
Die uw nachtlijk nest ontvluchtend
Door de zilvren neevlen heen

Vleuglings vindt de gouden wegen
Waar uw aadmen juichen wordt,
Tot uw zang in vuren regen
Naar de koele vore stort;

Zingt gij nooit de roode smarten
Van den duistren aardenacht,
Wordt het bloeden onzer harten
Wel gestelpt, maar nooit verklacht?...

In het ijle blauw verloren
Volgt mijn oog niet meer uw vlucht,
Maar uw antwoord dwaast mijn ooren
Met zijn zaligend gerucht:

Steeds, uit vreugd of smart gerezen,
Heeft de ziel uw vreugd verstaan,
En tot uwe vreugd genezen,
Ons gemeen geheim geraên:

Alle smart omhooggedragen
Meerdert vreugdes gouden schat:
Slechts de vleuglen die ons schragen,
Zijn van aardes tranen nat.

Oude wijn...

Oude wijn van vreugd gekelderd,
Die, mijn late lust en lied,
Daaglijks op mijn tafel heldert
In verkristallijnd verdriet -

In het goud dat 'k had gedreven
Tot uw dronk aan jeugds festijn,
Heb ik aan mijn mond geheven
Andren, zwaren, purpren wijn;

Maar de lange stille jaren
Dat een god mij u onthield,
Zijt gij door bestendig klaren
Tot dit ijle goud verzield,

Dat, aan 't dorstig hart geschonken,
    Met een nieuw herboren jeugd
Maakt der ziele zinnen dronken
    Van der goden lichte vreugd...

Iedre drank vraagt eigen beker:
    Zoetst en zuiverst bovenal
Drink ik uwe blijdschap zeker
    Uit dit dun en broos kristal,

Oude wijn van vreugd gekelderd,
    Die, mijn late lust en lied,
Daaglijks op mijn tafel heldert
    In verkristallijnd verdriet.

Zomer-nacht

Uw leed wordt schoon en stil. Daar blijft geen tijd voor wee...
De zomernacht is als een lichte dageraad
Boven den duistren vloed van uw nabije zee
Die alle smetten wischt van werelds liefde en haat:

Onder de Noordster trekt om naar de morgensteê
Het leger van de zon langs schemergouden straat,
En in den zilvren uchtend boven de Oosterreê
Der duinen stijgt de glorie van het maangelaat...

Hoe kan verloren schoon uw aangezicht bedroeven
Vóordat doods donkre nacht der tranen schaamte dekt,
Als immer schooner schoon uw inniger behoeven
Op sterker vleuglen van vervoering tot zich trekt,
En nieuwe oneindigheden door geen aêm betogen
De diepten spieglen uwer ondoorgrondlijke oogen?

Genade

Diens hart weet nimmermeer
De bezonken bitterheid
Van eenzame wanhoop,
Die op sterflijke lippen
Proefde den dauw van
Der zalige goden
Verteederd meêlij
En rijpe genade.

Vreesde uw kleinmoedigheid
Ledig boven u

Der hemelen afgrond,
Omdat uw klagen
Geen echo wekte,
Uw hart versmachtte
Als diep in de dalen
Uw voeten u sleepten
De korte dagreis
Van water naar water?

Dorst gij verbeiden
In 't lage donker
Waar tusschen de plooien
Aan aardes boezem
Uw leed overnachtte,
Der hoogen heerlijkheid,
Die geen verlangen
Miste of behoefde
Toen boven vreugds taaflen
De sterren wenkten
En al de heemlen

Openlagen
Als wegen ten welkom?

Woudt gij van aangezicht
Schouwen tot aangezicht
Hen die uw oogen
Nimmer ontdekten,
Als door den schemer
Van aardschen avond
Zoo menigmalen
In menschlijk masker
Hun liefde geleidde
Uw arglooze jonkheid
Langs weg en veldpad -
Hen die het branden
Uws harten in u
U nimmer verried,
Al bleef nachtlang
De zomerhemel

Doorgeurd van hun adem
En licht van hun oogen?...

Ver op lijdens hoogvlak
Aan 't duister uiteind
Van levens vastland
Komen aller smarten
Ketenen samen
Tot éenen steilen
Onnaakbaren top.

Geen ziel betreedt den kruin
Dan die op haar reize
Aller verlangens,
Aller tranen
Lichtsten last verloor;
Die zonder teerkost
Scheidde uit de dalen,

En al de dagen
Van haren opgang
Leefde op het bittre
Kruid en de wilde
Wrange vruchten
Die langs den weg haar
Honger vond.

Daar boven is
Eenzaamheid
En stilte binnen wier muren
Al wind en al geluid
Vallen als doode vooglen.
Diep in den afgrond zwijgt
De eeuwige lokstem,
't Vertrouwde murmlen
Van veiligen dood.

Daar is geen dag of nacht;
Geen ster straalt troost

Aan 't strakke looden
Voorhoofd van steilen
Oneindigen hemel;
Geen licht en geen donker
Dekken de schamele
Huivrende schaamte
Der naakte ziel...

Dan eer leven
Voor altijd verstart in
Steenen wake,
Eer alle hopen
Verdroogt in den wortel,
Eer liefdes herinnring
Zand en asch wordt,
En schoonheids beloften
Minder dan rook,
Eer stomme wanhoop
Van vale lippen
Hoorloos zich-zelf vervloekt -

O als een manshand
Klaart uit de heemlen
Der goden genade,
Een witte wolk.

Het dichte dauwen dek
Vangt in zijn koelen mantel
De koorts der ziel;
Als droomelooze slaap
Slaat haar de diepe volle
Stroomende regen;
De tong van den bliksem raakt
Haar dooven mond en oogen;
Door de spelonken der ooren
Rollen hun openbaring
De daavrende donders...

Wel hem die daar voorgoed
Aan smart ontsliep,

Wel hem die daar ontwaakt
En vindt met oogen verjongd
Een nieuwe stralende wereld,
Een onbetwist bezit,
Een onvervreemdbren droom...

Dat zijn de goden,
Dezelfde goden
Die eigenhandig
Niobe's schoone
Dooden begroeven,
Die kleedden met heerlijkheid
Van bloeiende weelde
Narkissos' jonge
Onheelbre wanhoop:
Een zuivre bloem...

Nu nog smaakt nimmermeer
De bezonken bitterheid

Van eenzame wanhoop,
Die op sterflijke lippen
Proefde den dauw van
Hun rijpe genade en
Verteederd meêlij.

Avond-licht

Het avondlicht, een hemelbreede zee
Van glanzen gloed
Bevloedt
Der aarde zaalge steê,
Alsof na morgenkus en middagzoet
De gouden minnaar laatst voorgoed,
Nu afscheids uur begon,
In éénen langen blik vergoot
De weelde van zijn brandend hartebloed -
O oogen stil en diep en klaar en groot
Over het lief dat levendrood
Van warmer kussen dan zij daglang won,
Inslaapt in duistren nachtedood: -
Zoo scheidt de koninklijke zon.

Zoo scheidt de koninklijke ziel
Van al heur vluchtig aardsche goed,
Terwijl het hart van pijn verbloedt,
Met oog waaraan nooit traan ontviel:
Zoo scheidt de koninklijke ziel
Die in der eeuwen schoon gedrenkt
Verzekerd weet haar eenig loon,
De schoonheid die zij wint en schenkt;
Want enkel wat de ziel herdenkt,
Is eeuwig en is schoon.

September-dag op Walcheren

Als vlotgedreven van de kimmebanken
Die 't alom duin met sneeuwen koppen kronen,
Schuiven de wolken over 't blauw haar blanke,
Langs weide en hout haar schaduwen schablonen.

Op leêger akker laden statigranke
Boeren de bruine saamgeschoofde boonen:
Gerucht en roep in hoorbre rust verklanken
Den vreê van wie in wijde stilte wonen...

Maar wazen verte scheuren schelle schreeuwen:
Daar stuurt een grijze reus de ploegschaar door
Het stoppelveld achter zijn stoere zeeuwen:

Gierig naar 't aas in de opgesneden voor,
Volgt waaierwiggend in het versche spoor
Gelijk een zilvren zog de zwerm der meeuwen.

In de Manteling bij Domburg

In de spanne luwe stilte
In de wieg van 't glooiend mos
Lig ik: boven vaart de zilte
Zeewind over 't neigend bosch.

Al de toppen wuiveblinken
In der zonne gouden lust,
Wijl de dorre bladers zinken
Om mij heen tot rosse rust.

IJle vogelvluchten rissen
Achter weemlend twijgenweb:
't Zijn de meeuwen die gaan visschen
Met den wederkeer der eb...

Ieder jaar wordt sneller ouder,
   Vroeger avondt elke dag, -
Maar mijn hoofd ligt aan uw schouder
   En ik hoor uw harteslag.

Boven drijft het leven over,
   En geen schijn of schaûw ontgaat:
Elke siddering in 't loover
   Spiegelt over uw gelaat.

Als een god die zoû beluistren
   Aards gerucht uit hemels vreê,
Hoor ik uwen adem fluistren
   Door de stem van wind en zee.

Ode aan Sappho

De maan is onder -
En de Pleiaden -
Rond middernacht is 't -
Voorbij gaat de ure -
En ik, eenzaam slaap ik!

Weinig Josse parelen uit het halssnoer,
Dofgestolde tranen van hel verlangen,
Van een kind van koningen, dat begraven
Werd in haar bruidsuur -

Enkle schelpen luid van het zuiver ruischen
Van de oneindge zee van uw dooden hartstocht
Hier waar naar den dorst van het zanden hoogland
Nimmer de vloed stijgt -

Nu de lente al zoel is van zomer, in den
Nacht doorzichtig-donker en bleek van sterren,
Als de zonneguldige wang van Zuidkind
    Bleek is van hartstocht;

Nu de luwe geurengedrenkte winden
Aadmen over de aard de bestorven echo
Van den koelen eeuwigen gloed waarmeê haar
    Goden beminden,

Weten aarde en hemel en al de sterren,
Door de zilvren zangen der latere eeuwen,
Niets dan 't gouden eindlijk hervonden hooglied,
    Niets dan uw woorden:

't Zuiver lied dat stuwt door zijn vaste rhythmen
't Leven zelf, zijn levendgeheime schoonheid,
Als 't besloten bloed in de vaas van 't lichaam
    Zingt op den hartslag.

Nu, op 't heilig uur dat de duistre deuren
Laten los uit Hades' verdronken velden
Alwie moeder Aard van haar doode kindren
    Roept in haar armen,

Klaart in diepe nis van den gouden schemer
Weêr uw hoog gelaat in den helm der haren;
Uwer slanke vingeren bleeke gratie
    Leidt op het speeltuig

't Lied van vloeibaar vuur dat de doove sintlen
Uwer lippen warmt tot den gloed des levens;
Met der maten zwellende vluchten rijst uw
    Ziel in uw oogen...

Zuster! Nimmermeer door den breuk der heemlen
Zal één ziel als gij uit den afgrond stijgen,
Zingen naakt en schoon voor het aangezicht der
    Goden als gij zongt!...

Als de luide storm in het donker najaar
Bruisend opsteekt, golvende luchten mantel,
Om den wanhoopskreet van verloren zielen,
    Dolende schimmen,

Varen, blanke vluchten op stille vleuglen,
Alzijds aan uit landen van dood en leven,
Uit de schemerrijken van slaap en droomen,
    Zielen ontelbaar.

Zooals witte wolk aan den blooten hemel
Windloos aangedreven de gouden maan dekt,
Huift de breede dichtende drom uw klaarheid
    Weg uit mijn oogen.

O de velen, o de verheerlijkt schoonen,
Mannen, vrouwen, maagden en blonde knapen,
Schoon als moeders droomen haar eerstgeboornen,
    Brandend van naaktheid:

Alwie ongelescht door het leven droegen
Dorst naar liefde nimmer op aard gevonden,
Van wier oogen stralend en diep geen oogen
    Rieden 't mysterie;

Alwie diepst gekrenkt in hun hoogst verlangen,
Zonder smaad of haat hunnen weg vervolgend,
Liefdes eengen eeuwigen naam beleden
    Meer dan het leven;

Die voor werelds donkere roode lusten
Hunner oogen zuiveren gloed bedekten,
Dat de dood zelf niet van die helle haarden
    Doofde den lichtglans;

Die in heilger schaamte gesloten mantel
Zwijgend schrijden over het plein der aarde,
Slechts bekend en enkel bemind door 't oog der
    Zalige goden;

Zonder kroon of mantel of aardschen bijnaam,
Naakt en schoon als geen van der dagen kindren,
Reien allen rondom uw zang den bloei van
    Lippen en oogen.

In de breede golf van de glanzen schoudren,
Tusschen 't gouden net van de stralen oogen,
Opgevoerd met vleugelenlicht verlangen,
    Sluit zich de ziel aan

Bij uw luistrend koor op zijn vaart naar 't Westen,
Naar waar stijgt van ver uit den hellen afgrond
Van de oneindigheid het geruisch der waatren,
    Grondlooze lichtvloed.

Aan den zoom dier zee van gelouterd sterlicht
Raakt de voet de zuivere zanden vloeren;
Allen vrij en allen gelijk in schoonheid
    Treden de zaal gen.

O de velen, o de verheerlijkt schoenen,
Eindlijk eindlijk lesschend hun dorst oneindig
In den koelen louteren laaien vloed der
    Eeuwige schoonheid!

Al den nacht geleiden uw gouden zangen
't Blijde spel, hun kussen van mond en oogen;
Aldoor nader tusschen de groote sterren
    Schouwen de goden...

Als wen diepe sterkende slaap vervluchtigt,
En de schoone morgenbestraalde wereld
Nieuwe droom lijkt killer en doffer dan de
    Droom die voorbij vlood:

Enkle schelpen luid van het zuiver ruischen
Van de oneindge zee van uw dooden hartstocht
Hier waar naar den dorst van het zanden hoogland
    Nimmer de vloed stijgt -

Weinig losse parelen uit het halssnoer,
Dofgestolde tranen van hel verlangen,
Van een kind van koningen, dat begraven
Werd in haar bruidsuur.

Liedje

Achter de wuivende duinenlijn
Stoeien de wind en de wilde zee.
Wij liggen als gekamerd in den vreê
Van blauwe lucht en zonneschijn.

Mijn oog drinkt uit uw oogelicht
Gelijk een zomerbloem die bloeit
Aan water dat de wind niet moeit.
Het wordt een wonderbaar gedicht.

In zwellende' ademtocht begint
Der lange strofen teêr geheim -
Dan roept de zee haar ruischend rijm,
Dan fluit zijn hoog refrein de wind.

Wij liggen als gekamerd in den vreê
Van blauwe lucht en zonneschijn.
Achter de wuivende duinenlijn
Stoeien de wind en wilde zee.

Oud liedje

- Ik hoorde uw zingen komen
Van over de stille kreek...
Wat hebt ge op den weg vernomen?:
Gij ziet tot sterven bleek...
Ik dacht dat gij beminden
Als dooven gingt en blinden -
Gij zult uw lief niet vinden:
Hij is verreisd van hier.

- Wat treedt gij tusschen ons beiden
Gelijk de schim van een droom?
Ziet gij niet aan mijn zijde
Den jongen bruidegoom?
Op stille morgenwegen
Kwam mij zijn glimlach tegen...
Wat is er u aan gelegen
Of wij verreizen van hier?

- Wil toch uw zingen staken;
Want zwijgen is u plicht:
Zijn vader en moeder waken
Waar hij verslagen ligt.
Ten hoofdeinde en ten hielen
Zijn bleeke knapen knielen
Groetend de naakte ziele
Die is verreisd van hier.

- Wij gingen zoo kort tegader!
Het lied is nog niet uit...
Zeg gij zijn moeder en vader:
Hun zoon komt met zijn bruid...
    En wilt ge ons lied niet hooren,
    Stop met uw nijd uw ooren -
    Wij zingen als tevoren
        Tot wij verreizen van hier!

Droom

Wat mijlen doolde ik al door 't naamloos land
Waarheen alleen de diepste slaap ons voert,
Langs paden die de lichte dag niet speurt, -
Toen scheemring opging in den effen glans
Van nachtlijk wijden hoog omstamden hof.
Daar hing bestendig licht en oorsprongloos:
De lucht zelf was als de gezeefde bloem
Van louterst maanlicht, of geen mane scheen.
En wijl mijn oogen en mijn dorre mond
Zich leschten aan die lichte vloeibre rust,
Nog eer alomme bloei zijn glans en geur
Bestendigd had tot één benoembaar beeld,
Rees over me als een vastgelegde bliksem

De dubble afgrond dier oogen die mij 't eerst
Inwijdden in Gods heiligste geheim,
De zoete kennis die geen eenling leert.
Toen zonken mijne knieën onder mij,
En teêrste schaamte leî op beî mijn oogen
De weldaad van de tranen die verblinden.
En als de zee ruischt in den zomermorgen,
Zoo tot mij ruischten uit nabije verte
Woorden waarvan de zoete zin ontging,
Verdronken en vereeuwigd tegelijk
In onvergetelijke lieflijkheid:
‘Gezegend zij de ziel die sterk en schoon
Breekt in éenzelfde levens kort getij
Ten tweeden male in liefdes witten bloesem.
Haar oogenglans kan liefdes waarheid zien
En haar verduren en haar overleven...’

Toen vatte de gelijknis van een hand
Mijn vingertoppen, en mijn voeten lieten
Hun vaste standplaats voor zoo langen tijd

Als aan den nachtelijken Junihemel
Een groote ster van 't zenith glijdt in zee.
En eenzaam bleef ik waar aan bergerand
Een schijn van aardschen dageraad mijn oogen
Te wekken leek uit zaliger verblinding.
Zoo diep en ver als over 't vlakke veld
De nieuwe maan uitkijkt in haren opgang,
Lag tallenkant een landschap uitgebreid,
Vreemd en bekend als uit herinnering
Aan plaatsen waar wij lang en jong verwijlden,
Verbeelding bouwt lusthoven voor de ziel.

Gelijk twee helften van één aangezicht
Zoo was de linker en de rechter kant:
Bosschen en heuvlen, velden en rivieren
Leken elkanders wisslend spiegelbeeld
Naar de verwondring mijner oogen weidde.
En in het midden tusschen land en land
Zag ik een rechte kloof, een zuivre breuk
Niet breeder dan een manshand, maar zoo diep -

Het leek of enkel de verlichte lucht
De deelen samenhield in haar omarming.
En aan weêrskanten langs beschaûwde paden
En open bloemdoorkleurde weiden ging
Het leven aan van menschgelijke wezens,
De blijde kindren van dat zalig oord.
Zij gingen allen jong en schoon en naakt
In enkle paren of gepaarde reien,
En op de stille lucht dreef hun gezang,
Woorden zooals alleen verliefden vinden.

Maar waar de grens haar leêge vore trok,
Daar doolden eenzaam-donkere enkelingen
Of stonden stil in sprakeloos verwachten
Hun blikken strak naar de overzijdsche beemd.
Soms naakten twee elkaêr tot vóor de kloof,
Hun lippen prevelden verstolen woorden.
Dan neigden zij 't gelaat in steelschen kus
Of knielden neder in elkanders armen.
En daaromtrent was geen gezang, maar stilte

Gebroken door zacht kreunen en door snikken
Als met den nachtwind waaien over 't veld.

Toen wendde hulpelooze derenis
Zich weg weêr naar hun blijdere genooten.
En schoon reeds lang mijn hart zijn huis herkend had
Zoo blindlings als een kind zijn moeder weet,
Kwam tot mijn oogen nu eerst 't onderscheid
Van 't éene land en volk en van het ander.
Ik zag het rechter volk en wie zij waren:
Hun oogen straalden als geslepen steenen
Gezet te flonkren in leêlooze kassen,
Juweelen schoon van waterklare verven.
En al de dichte weefselen der aarde
Konden niet dekken voor hun starre blikken
Hun vleezen naaktheid; - en zij wisten 't niet.
Maar wie ter linker zij hun vreugde hadden,
Die droegen oogen zooals bonte bloemen,
En ieder bloemhart was een lichte ster.
En om hun blikken waasde teedre dauw

Die daalde in luchten plooien tot hun voeten,
Een levend kleed van lieflijkheid doorzichtig.
En allen bleven naakt, en wisten 't niet...

Toen waakte ik op en rees tot droeven dag.
En 'k sprak: Gij zaagt de grens van Liefde en Lust,
De onheelbre breuk in aardes heilig hart.

Liedje

En kwam er morgen één getogen,
Die schooner is dan ik...?
- Dan won hij met den eersten blik
De liefde mijner oogen.

En rees - o wolk van smarte! -
Een aêr, dan ik meer trouw, meer goed...?
- Ook die vond zijn bestemde goed:
De liefde van mijn harte.

En kwam, als ook gebeuren kan,
Een stiller en een dieper man...?
- Zoo zoû ook die zijn eigen,
Ziels liefde, krijgen.

En wat bleef mij bij name
Waar al bezit aan derden viel...?
- De liefde van mijn oogen, hart en ziel
Tezamen!

Wereldsch liedje

Ik was een kind zoo rijk aan vreugd,
Totdat mijn hart het niet meer droeg;
Toen trok ik onder 't volk en vroeg:
Wie deelt mijn overvloed van jeugd?
Ik heb voor allen vreugd genoeg! -
Ik vond niet één tot vreugd bereid:
Zij staarden in afwezigheid,
Of aan een ver en somber ding
Hun aller aandacht hing.

Ik werd een kind zoo rijk aan smart,
Totdat mijn hart het niet meer droeg:
Toen trok ik onder 't volk en vroeg:
Wie deelt den kommer van mijn hart?
Ik heb voor allen smart genoeg! -
Daar was niet één tot smart bereid:
Zij staarden in afwezigheid,
Of aan een ver en heuchlijk ding
Hun aller aandacht hing.

Toen voelde ik op mijn aangezicht
Door een gestâge hand gebreid
Het deksel der afwezigheid,
Een weefsel ondoordringbaar dicht
En zonder stoffelijk gewicht...
Nu naar het masker lacht of schreit,
Vind ik bij elk gereed bescheid,
Of aan zijn minste wisseling
Het heil der wereld hing.

Zoo achter mom die lacht of schreit,
Woont nu mijn blij-en-droeve kind:
Het weinig dat hij diepst bemint,
Bemint hij heimlijk weggeleid
In ongemoeide veiligheid.
    En nimmer draagt hij aan den dag
    Zijn laten traan, zijn laten lach:
    Den glimlach waartoe smart hem bijt,
    De tranen door geluk geschreid.

Pierrot moderne

Pourquoi, en nous expliquant, ne pas faire un petit bout de danse, tout comme autrefois?
LE PARFAIT MAÎTRE DE DANSE.

Wat is u aan mij gelegen?
Altijd was ik maar een droomer,
In den winter van den zomer,
Bij den zonneschijn van regen -
  Wat is u aan mij gelegen?

Ach die droomen en die waken,
Wonen mijlen uit elkander,
En vergeefs wil de één den ander
Tot zijn hartsgelijke maken -
  De één moet droomen, de ander waken.

Die in zomermiddernachten
Uit het maanlicht zijn geboren,
Kunnen niet den dag behooren,
Moeten in de zon versmachten
    Naar de zon der middernachten.

Korte schemeravonduren
In wier hart elkander raken
Zon en maan en droom en wake,
Waren wij elkaêrs geburen,
    Weinig schemeravonduren.

Had zich de avond kunnen lengen
In één dag van schemerduren,
Tot één nacht van zilvren uren:
Dag en nacht die zich vermengen
    En ons broos geluk verlengen!

Ach hoe leed ik, lang en wakker!
Weken werden trage jaren.
En mijn hart wou niet bedaren:
O te droomen met een makker! -
   Lange weken leed ik wakker.

O de felle wreede weelde
Die mijn droomloos hart doorbeefde,
Bittre dood dien 'k overleefde,
Die mijn hart doorsneed en deelde,
   Maar tot nieuwer droomen weelde!...

Zie, mijn arm houdt u omvangen,
En uw hoofd rust aan mijn schouder.
Maar wij zijn een leven ouder
Sinds het avondbleek verlangen
   Met zijn koorts ons hield bevangen...

Luister nog, laat mij verhalen.
Voelt gij niet hoe licht wij zweven,
Ieder in zijn eigen leven,
Met het rijzen en het dalen
    Van harts hoorbaar ademhalen?...

't Wordt als een begin van droomen!
Als de horizonnen klaren,
Of de maan komt opgevaren -
Maar gij zijt het, die moet komen...
    't Is als een begin van droomen...

Iedren nacht zijt gij mijn eigen:
Schooner dan de helle dagen
U in 't licht te toonen wagen,
Zie ik u in droomen stijgen,
    Onvoorwaardelijk mijn eigen.

Won niet Adam zelf in slape
Uit zijn eigen vleezen zijde
Die zijn eenzaamheid bevrijdde?
Heeft de Droom haar niet geschapen
    Waar hij lijdzaam lag te slapen?

Trouw zijn u mijn blinde nachten,
En al de ontrouw uwer dagen
Komt hun helderheid niet vagen
Met een schaduw van gedachte -
    O mijn trouwe kuische nachten!

Machtger is de droom dan 't leven! -
Heeft de dag u ooit geschonken
Dees mijn oogen droomdoorblonken? -
Mij heeft u de droom gegeven
    Onverdeeld en voor het leven!

En mijn dood zal u niet derven;
Want ik heb u afgewonnen
Van de sterfelijke zonnen,
En den dood moet met mij sterven
    Wat de dood niet kan verderven!

Liefde die zich niet kon geven,
Neemt alleen en wordt genomen:
Ik werd rijk bij schaamle droomen,
Gij bleeft arm in 't rijke leven:
    Neem wat ik u niet kan geven...

Toch, dees sombre selenanthen,
Deze bloemen mijner oogen -
Ach, het lijkt een ijdel pogen
In den dag haar te verplanten
    Naast uw gouden helianthen.

Zie, uw hoofd rust aan mijn schouder,
En mijn arm houdt u omvangen...
Koud en dood is jong verlangen.
En onwerklijker en kouder
    Rust uw schoon hoofd aan mijn schouder.

Elk woont in een ander leven.
En wij dansen als twee dooden
Tegen 't vroege morgenrooden
Als de haan zijn sein gaat geven
    En de sterren flakkerbeven...

Wat is u aan mij gelegen?
Altijd was ik maar een droomer,
In den winter van den zomer,
Bij den zonneschijn van regen -
    Wat is u aan mij gelegen?

Simpel liedje

Bosch en heide, veld en duin
Waren onze groote tuin.
Al de bloemen van het jaar
Plukte en droeg ik de een na de aêr.
Was het niet ons jonge roem:
Iedren dag zijn andre bloem?...
Nu is veld en gaarde leêg,
Laatste blâren welk en veeg;
En mijn hart na zomers lust
Voelt hun dood als winst van rust:
Wat is bloem en blad gedaan,
Nu uw oogen zijn gegaan?

Toch van alle weet ik nog
't Geurig-kleurig kort bedrog:

Voor mijn oogen die ik sluit,
Bloeit de kelk zich zuiver uit;
En zoo dikwijls als ik wil,
Is het Juni, is 't April...
Maar uw oogen die ik zag
Bloeien naar mij dag aan dag,
Die uw glimlach openscheen
Uren lang voor mij alleen,
Tot ik in hun hartegrond
Slechts mijn eigen oogen vond,
Die 'k in de geheimenis
Van al oogen om mij mis,
Wier bestaan geen lust of leed,
Leven niet of dood vergeet, -
Hoe ik peins en zin en spied,
Lief, uw oogen weet ik niet.

Sonnet

Sponsae aeternae

Ik weet dat gij mij nog verschijnen zult,
Zoo zeker als de bloemen wederkomen:
Der dingen doove dek hebt gij genomen,
Het donkre leven dat de steden vult,

Den winterwind die klaagt door dorre boomen,
Ten sluier die uw eeuwgen glimlach hult...
Ik zoû gelukkig zijn, als slechts geduld
Den slaap kon vinden om van u te droomen...

Een prins, te vroeg ontwaakt in wintermorgen,
Dwaalt als een vreemde door zijn kille huis
Tusschen de trage slaven die bezorgen
Huns heeren dag met onbeheerd gedruisch, -

Zóo moet ik waken tot gij wederkomt
En u nog eens in menschenaanschijn momt.

Sonnet

AAN D.G. ROSSETTI VOOR ZIJN PORTRETSTUDIES NAAR MEVR. MORRIS

O water in den avond onbewogen,
  Waarvoor de ziel haar schoonsten dorst bewaart
Door liefde en lust wier kussen haar bedrogen,
  Door 't eenzaam zwerven over troostlooze aard...

Meer dan der wijsheid ijdele vertoogen,
  Meer dan de bloemen langs den weg gegaard:
Eén late glimlach en één blik der oogen,
  Die aan de ziel de ziel zelf openbaart!

De middag neigde al toen gij 't eerst kwaamt lenen
Over den spiegel: als een mist doorschenen
Ging heel 't verleden op in heerlijkheid:

Uw rijpe kracht won jeugds verrukking weder:
Uw oogen hebben van vervoering teeder
Elk gouden uur in dit gelaat geleid.

Maneschijn op zee

De maan bloeit uit den ijlen nevel open
Tot smettelooze pracht:
Daar ligt de zeebaan glansbedropen
Dwars door den wazen nacht.

Het stille schip glijdt uit zijn duister
Binnen de vloeibre klaart:
Wij voelen hoe het door den teedren luister
Van onzer oogen spiegels vaart,

De raggegouden netten die zij werpen
Van uit de zaalge rust
Waarin wij schuilen op de bleeke terpen
Der zanden kust...

Toch, ginds als hier wijkt alle luister verre:
De man aan 't roer
Bestuurt de boot naar vaag vermoede sterren
Over den sombren vloer...

Zoo werpen alzijds zielen hare stralen
Onder dit duistere gewelf,
En zien door haren glans wel andre zielen dwalen,
Maar blijven donker zelf.

Voorzang uit ‘Theseus op Naxos’

Avond. Een jonge roeier zingt:

Als de Vader van de winden
Goede gunst en bries blijft zenden,
Brengt de derde dag ons onverwachten
Zonder riemslag
Naar het vaderland, naar huis.

Vlekkelooze lichtgezeefde klaarheid
Gaat de nacht op aan den hemel -
Nauw bevleugde slaap mijn oogen
Al de dagen en de nachten,

Sinds, ontkomen aan doods duistren doolhof
En zijn angstgestrengeld net van paden,
Ik de wereld en den blauwen hemel
En het leven wederzag.

In de schaduw van de zeilen
Kijk ik uit naar zee en hemel,
Voel mij door de lange dagen
Glijden als een schim.
Schooner wolken, schooner vooglen
Dan ik immer heb geweten
Drijven door de diepe luchten over,
Uit wier afgrond zon en maan en sterren keeren
Nieuw en vreemd.

Van de plecht der schepen die wij praaien,
Van eilanden, uit hun bloemdoorkleurde tuinen,
Wuiven groeten slanke goden.

Tusschen 't maatvolle bewegen
Van verheerelijkte lijven,
Tusschen 't vloeiendlichte stralen
Van gelukvergoddlijkte oogen
Roert mijn jonge lichte wezen,
En den koelgekruiden smaak van 't leven
Proeft mijn mond bij elken ademtocht.

't Zalig-zekere verlangen
Naar mijn meesters huis en zijn bekenden
Drink ik maar bij lust en wijle
Diep en langzaam als een geurgen
Wijn en zonder overdorst...

Moog' het, als ik thuiskom, wezen
In den zonnigen voormiddag
Als de knechten 't land bestellen,
En het erf ligt warm en eenzaam,

En mijn moeder met de jonge maagden
Kneedt in 't donkre meelbestoven
Molenhuis de madza voor den middag.
Grommend rekken bij mijn naadren
In het zongeblakerd zand zich
De geketende Molossers.
Maandenlange droom vertastbaard,
Blijf ik zwijgend,
Donker in het helle deurgat.
En mijn moeder - en de schuwe, slanke,
Donkeroogige, verschrikte Thressa
Bleek en bevend, -
En haar oogen zeggen al haar liefde...
Zal mijn heer op 't feest zijns harten
Eén ding weigren
Aan den slaaf die uit den dood den jongen meester
Tegen hoop behouden wederbracht?

Als de Vader van de winden
Goede gunst en bries blijft zenden,

Brengt de derde dag ons onverwachten
Zonder riemslag
Naar het vaderland, naar huis.

Een andere proloog voor ‘Het spel van Platoons leven’

Wij komen heden tot uw aandacht niet
Met zulk een spel als van onz' eigen tijd
De schijn-verworden onbegrepen zeden
Met milden scherts of wreeden spot belacht;
Ook zingen wij niet van het menschlijk hart
De doove sprakelooze tochten uit
Zoo hoog en klaar dat droefheid schoonheid wordt
Van eeuwig leed dat vluchtig leed vertroost...

Wij brengen konde u van dier hoogen een,
Wier aardsche dagen als gebeurtnisloos
Bewegen tusschen onze kleine daden
In eene onwezenlijke aanwezigheid.
Zij zijn aan levens taaflen soobre gasten,

En liefde en leed, en aardes wijn en brood,
Het zoet en bitter waar ons hart naar hongert,
Smaken ze alleen als teerkost op den weg.
En als zij rijzen na hun kort gelag,
Herkent misschien een enkle hunner buren
Het ver verlangen van hun oogopslag
En 't eeuwige gebaar van hun vaarwel.
Een oogenblik verstomt de lach aan 't feest.
Dan schuiven wij die blijven, dichter aan,
En dra vergeet ons oordeel zelf den dwaas
Die boven ons vereend geluk verkoos
De armoede van zijn simpele eenzaamheid...

Maar waar van onzen korten harteklop
De maten eindgen, vangt zijn hartslag aan,
En op de hoogten waar onze adem stokt,
Begint zijn ziel haar opgang naar de goden.
En daarom als ons eigen zijn verstilt
En vreugd noch smart het late licht benevelt,
Dan staat opeens zijn leven boven ons

Zoo onbewogen als een avondhemel
Die in zijn grondeloos ontplooide rust
Van al daguren 't wisslend schoon oplost
In één kortstondige onvergeetlijkheid:
Al lust en leed van onze lage dagen
Staat daar verheerlijkt als een gouden oogst
Van zuivre schooven op dat hemelsch veld...
Van zulk een hooge brengen we u verhaal.

Gij zult den goddelijken P l a t o o n zien,
Hoe hij in volheid van zijn rijpe jeugd
Zich van de dichtkunst en Melpomene
Wendt tot Oerania en Kalliope,
Die oudre Moezen die zich meest verstaan
Op diepe wijsheids goddelijke reên.

Dan toonen we in doorzichtig mimenspel
Hoe hij een hoorder wordt van Sokrates,

Beluisterend diens dagelijksch gesprek,
En hoe zijn heeten dorst naar kennis laaft
De murwe honing in diens schamper woord.

En later hoe hij na zijn meesters dood
Uit d' eigen drang op verre reizen trekt,
En hoe hij in Aigyptos wordt gewijd
In Isis' heilige mysteriën.

Dan ziet gij hem aan Dionysios' hof
In 't zee-omstroomd Sikelia, waar zijn deugd
Van stoute oprechtheid enkel wint den toorn
Van Syrakoeses vorst en slavernij.

En eindlijk keert hij als volwassen man
Naar 't oud Athene, en in d' olijvenhof,

De Akademeia, onderwijst voortaan
Zijn sterke geest tot laten ouderdom
Aan 't steeds vernieuwde jongere geslacht
De blijde wijsheid die nu nog verkwikt
Den geest van al wie naar die diepe bron
Den weg vindt en haar heelend water put.

Dit zal het een na 't andere taafreel
Voorvoeren aan uw aandacht. Ons is 't wel
Als u ons zwak gebaar verzinnebeeldt
Een ander, goddelijk, onspeelbaar spel.

Rosengarten

(BERLIJN)

Ik heb iets bijna schoons aanschouwd
Hier waar de jacht der oppervlakkigheid
Al schoone dingen veil voor goud
Bezitten wil, en dus ontwijdt -
Ik heb iets bijna schoons aanschouwd:
In het verkeerdoorgonsde park
Terzij van zijn asfalten wegen,
Als in een straat een ingebouwde kerk,
Vond ik een rozentuin gelegen:
Daar in doorzonde bloemenwolk
Zweeg van het onbeschaafbaar volk
Het ijl gezwets, het loos gegil
Een spanne stil...
Hier heerschen roos en rozeknop!
Zoo dacht ik - middenin
Stond van onnoozle keizerin
De onnoozler pop.

Inslapen in Weimar

Rond de maanbefloersde rozen buiten
Dicht de doffe dauw,
Als de bloemen uwer eigen oogen sluiten
Naar der droomen koele schaûw...

Dorst uw hart zoo bare winst verbeien
Tot zijn zalig deel:
In verjongden godedroom het hoofd te vlijen
Hier op onbekende peel?:

Die, uw engen levensdag ontvloden,
Als een pelgrim kwaamt,
Naar de grafsteê van vergoddelijkten doode
Niets of niemand medenaamt, -

Die, verweesd uit schijn van zooveel banden,
Volk en huis en bloed,
Uw verstrooide vaderen in alle landen
Weet te slapen of vermoedt, -

Die uit zielen vreemd uw eigen zonen
Als een vreemde werft,
Met u in de gouden eenzaamheid te wonen
Van de liefde die niet sterft,

Kindren nimmer aan uw hart getogen,
Van wie ge enkel raadt
Kus en handdruk, en den wederschijn der oogen
In den glimlach van 't gelaat...

Neêrgedaald uit lichten najaarsmorgen,
Stondt ge in vorstlijk graf,
Wachtte uw liefde, lange dorst in 't hart geborgen,
Of één teug haar laafnis gaf.

Tot het zwijgen der alomme dooden
Heesch van wrevel riep
Dat de gast dien zij tot eeuwig rusten noodden,
Nimmer dan in schijn hier sliep.

Moê van heimwee door de dorpsche straten
Ging uw dagetocht,
Of gij thuis in stille kamer hadt verlaten
Dien gij bij de dooden zocht...

In den avond werd uw dorst gelenigd
Met den diepsten dronk, -
't Was arm leven zelf, een kind uit hare menigt,
Die den vollen beker schonk.

Al uw vaadren waren bij 't bevesten
Van uw jongsten bond
(De oogen van den langgezochte bleven 't leste
En zijn glimlach die verstond)

In den dag waar liefdes uitverkoornen,
   Levenden en dooden saam,
Wijlen met der zielen tallooze ongeboornen, -
   En de dood is niet meer dan een naam.

Geven en nemen

Zoo komt er nooit een eind aan 't geven:
Ik geef - maar wat ik geef, blijft mijn...
De wondre dingen van dit leven
Willen niet weggeschonken zijn.

'k Zocht u met schatten ongewogen,
En ledig keerde ik van de reis.
Ik look de blijdschap mijner oogen
In schemer van berooid paleis...

De schaamle sterfelijke bloemen
Die ik u in den avond bracht,
Met zooveel eeuwigs niet te noemen -
't Schoot vleuglen in den stillen nacht:

Ik waak bij de eerste morgenstralen,
   Of gistren als een droom ontglee:
Ik wandel door de lichte zalen:
   Elk ding is op zijn oude steê...

Geven is licht, maar o ontvangen -
   Daar is geen werk zoo zwaar als dit.
En lange weeën van verlangen
   Bereiden 't vluchtigste bezit...

Nu zult gij zelve moeten komen
   En winnen wat u lust van 't mijn:
Het wil begeerd zijn en genomen,
   Het wil niet weggegeven zijn!

Liedje in den maneschijn

Ziet gij wel hoe de maan, als zij wil,
Schooner kan zijn dan de gouden zon?...
Bloeit zij niet in het nachtlijk gazon
Eindlooze wereld licht en stil?...

Al de groote sterklokken saam
Op haar stengels in 't hemelsche gras
Sidderdeinen als ijl gewas
Met den zilveren geur van haar aêm...

Duizend lieflijke dingen der aard,
Die 'k van de zon te weten dacht,
Heeft in hun naakte teederste pracht
Mij haar zuivere lamp g'openbaard...

't Simpele wonder waar ik op staar,
't Peilloos somberhel violet
Waar uw ziel leeft in gebed -
Weet ik van niemand anders dan haar...

Ziet gij wel hoe de maan, als zij wil,
Schooner kan zijn dan de gouden zon?...
Bloeit zij niet in het nachtlijk gazon
Eindlooze wereld licht en stil?

Amor vindex

Vos ki ameis de vraie amor,
Esveilliez vos, ne dormeis pais.
CHANSON DE CROISADE.

Het is genoeg: de tijd is vol.
Niet langer zult ge u onbeleden openbaren.
'k Hoor in den stillen nacht alom zich paren
Den roep der kindren die verstrooid en weinig waren,
Of eindlijk in geluid der eeuwen zwijgen zwol...
Het is genoeg: de tijd is vol.

Wij weten niets dan u: door al de zonnedagen,
Door levens lachen en geween,

Door al de nachten die onze oogen zagen,
Redden wij u alleen,
De schaamle have die wij veilig dragen
Ten dood of leven heen.

De goden die de vaderen aanbaden,
Vond onze jonkheid doof en dood.
Maar 't warme leven naar de groene zaden
Steeg uit der aarde diepen schoot -
Wij zwoeren nimmermeer ons moeder te verraden
In haren schoonen nood.

Wij groeiden op: wij bleven de eigen zonen:
Ons wereld werd de oneindigheid.
Geen geesten die op andre sterren tronen,
Heeft onze kindertrouw benijd:
Ons lach- en leedgewasschen oogen wonen
In de eeuwigheid en in den tijd.

Zoo werd herdenken en verwachten -
O eenig goed! -
U, Liefde die uit duizeldiepe schachten
Al leven voedt,
Die 't donker der onmetelijke nachten
Met lichten zonder tal doorgloedt.

Gij zijt alom: al de aetheren woestijnen
Zijn van uw adem luw,
Uw zee doorvloedt en bindt al werelds wankle schijnen
Eeuwig en nu:
Ons komen en ons gaan is worden en verdwijnen
In u.

Der tijdelijke dingen die wij vonden,
Bewust en zat,
Bezit de ziel alleen wat zij niet kan doorgronden
Omdat zij 't eeuwig had:

Heur water en heur brood op iedre versche ronde
Van 't klimmend pad. -

De zieneren wier eenzaamheid,
Buiten het laag gerucht gerezen,
Op stille bergen heeft gebeid
Tot blind verlangen zag bewezen
Den glans van uw onzienlijk licht,
En die hun volk bij 't keeren in de dalen
Verblindden met den weêrschijn uwer stralen
Op hun verheerlijkt aangezicht,

Zij hebben bij zich weggeleid
Uw onuitspreeklijkheid
Zooals een knaap zwijgt van zijn droomen;
Maar iedren stamelenden klank,
Elke onbewuste sprank
Van menschelippen en van menschenoogen,

Bezit veel armer dan gemis,
Heeft hunne neêrgebogen derenis
Met moederlijk meêdoogen
Geheven in heur arm en aan heur hart genomen.

En als een man onder den wondren druk
Van ondeelbaar geluk
Niet rust vóor hij zich aan zijn broedren uit
En schept de doode stof, het dood geluid
Tot de eeuwge blijdschap van een tastbaar beeld,
Schoonheid vóordien der weerld verheeld, -

Zoo hebben zij verlangens fijnste goud
Gedegen en gebouwd
Getrede torens naar uw eeuwige geboden
Tot waar de stille trans
Blonk in uw vasten glans
Als dremplen naar het huis van nieuwe goden:

Toen, boven aardes duisterknielend volk,
Nam al de heemlen in een wolk
Stralende geesten op het gulden dagen
Van tronen zonder tal gedragen,
Dat voor uw afgronds duizelende kolk
Gelijk een veilge horizont
Hun zuivre glorie stond,
En van de zwakken en gebondenen en moeden
Die maar door donker vreezen u vermoedden,
Een elk naar u zijn voorspraak vond.

Maar door alle eeuwen traden
Uw kinderen de luchten paden,
Al wien uw wijding was bereid:
Een stoet van englen tusschen aarde en hemel
Steeg blinkend naakt uit 't laag gewemel
Te baden in de zee van uw oneindigheid.

En zooals dauw en regen
Opvaart en daalt over de laaggelegen

Vore wier open dorst hen lijdzaam beidt,
Zoo keerden zij en droegen allerwegen
Uw sprakeloozen onvermoeden zegen,
Den dauw die alle ziel verblijdt. -

Maar nu, de weerld ligt braak in droefbesloten dorsten,
En loos van melk zijn aarde en hemels borsten:
Het lijf ontsterft der ziel nog vóor zijn dood.
En winzucht heft van vrije slaven
Tol voor der goden gaven,
En opgeblazen dwaasheid hijgt: daar is geen God.

Hechter dan der eerste idolen
Goud en steen
Staan de schimmen uwer levenledige symbolen
In de horizonnen van 't verleên,
En de volken uwer haters scholen

Rond de doove altaren heen, -
Zullen langer nog uw kindren dolen
Zonder thuis, alleen?

Uit al tongen, uit al namen
Trek hen samen
Tot uw gloed hen als een muur omgordt:
In den donkren tweedracht dezer aarde
Sticht uw stad en woning waar de
Hoogheid van uw naam in stof en geest aanbeden wordt!

Uit haar zal hun onverdeeld beminnen
Eindelijk veroovren en ontginnen
Dit nog nooit bezeten land:
Strijdbre liefde gaat verteren
Al de doode schijnen die het leven weren,
In haar zuiverenden brand!

Zien en ademen wordt bidden:
Al de goden wonen in het midden
Waar al harte- en oogehaarden zamelen.
Door het laaie zwijgen
Hoort de ziel tot helle zangen stijgen
Aller eeuwen stamelen...

Nog hangt de diepe nacht om uwer kindren taal.
Het is al juichen en nog is het klagen
Van die uit eeuwge vreugd om eeuwger vreugde vragen:
Nachtegaal antwoordt nachtegaal...
Nog is het nacht - al zal het dagen!

Terra - vallis nimis amoena

Hoe scheidt nog ooit van hier,
Van 't klare zonnevier
De ziel, die wilde zwaan, nooit zat van trekken?
Uit dit haar levend huis
Waar stilte en windgeruisch
Als echo zaalgen zang of zoeter zwijgen wekken?

Haar drift die nergens went,
Die haat al wat zij kent,
En enkel leven wil van wonders verschen honing,
Vindt hier de oneindigheid
Gelijk een tent gebreid,
Verrukking eeuwig nieuw haar alledaagsche woning:

Zij ziet de starren gaan,
De wisselende maan,
Geen schoone nacht is schoonen nacht gelijk te noemen, -
Elk ander dagelicht
Verlucht het aardgezicht
Met nieuwer bloemen oogen, nieuwer oogen bloemen.

Zij groet in 't groene dal
Gezellen zonder tal,
Als zij gevangen in lijfs schoon-doorzichte leden: -
O teêr geluk dat raadt
Door oogelicht gelaat
Der zustren schooner naaktheid in den schoonen kleede!

Alzijds heur liefde breekt
Den einder en ontsteekt
Lampen alom van zielen die haar wederminnen:
Geen hoek blijft onverlicht
In levens vergezicht,
Der zielen eindeloozen omgang voor Gods tinnen.

O wijde rondedans
Binnen de blauwe schans,
O kussen, spranken vuur in 't scheiden en ontmoeten
Hun melkweg floerst den trans
Van dag en nacht met glans,
En trekt al levens leven mede in zalig moeten!

Hoe komt dan hier vandaan
De ziel, die teedre zwaan,
En windt zich los uit de armen harer groene moeder?
Hoe hoopt haar dorst en waar
Water zoo zoet en klaar?
Waar speurt haar honger kans op eeuwger voeder?

Wat ongekend verschiet
Van hemelsch chrysolieth
Breekt stervende oogen in zoo toomeloos verlangen,
Dat de onontkoombre dood
Haar wordt tot lieven nood
Die dwingt tot afscheid waar het hart wil blijven hangen?

Ik zag er grijs en oud, -
Zij lieten kind en goud,
En vouwden de eenzaamheid van haar verlaten handen.
Ik zag er jong en blij,
Zij traden uit de rei,
Alleen verlangens licht bleef in hare oogen branden.

Ik zag haar allen gaan
Als scheidden zij van waan
Naar heerlijkheid van onvermoede zekerheden;
De schoonsten scheidden 't reedst:
Als uit een huwlijksfeest
De bruid en bruîgom gaat, zoo leken zij te treden...

Hier peilt geen wake of slaap
Zoo ver van aardes kaap
De stille diepten van der heemlen oceanen,
Dat ooit gedachte vond
Den grondeloozen grond
Dier nieuwe zaligheid waarvoor de starren tanen.

Daar is niet een die leeft
En daarvan konde heeft,
Geen stem die daarvan zingt: - al aardes stemmen klagen...
De ziel wil geen bescheid
Buiten haar zekerheid:
Het ondoorgrondlijk wonder dat lijfs oogen zagen:

Ik weet, als ik bewaar
Deze oogen diep en klaar,
Dat niets en nimmermeer hun blijdschap zal bedrukken;
Dat meest verheerlijkt gaat
Die hier het meest verlaat;
Dat vreugde keert tot vreugd, verrukken tot verrukken...

Ik weet, niets haalt van hier,
Van 't zoete zonnevier
De ziel, die rijzge zwaan, in alvergetend moeten,
Dan dat door ijlen dood
Hare oogen 't morgenrood
Van nieuwer liefde oneindgen zonneschijn begroeten!

Nachtelijk bezoek

Uren roereloos vergleden
Had ik om den slaap gevleid,
Om den droomdoorzonden vrede
Waar gij nimmer verre zijt:
Uren roereloos vergleden
Had ik om den slaap gevleid.

Nergens door den wand van 't donker
Kierde schemer van uw schijn,
En geen ster liet haar geflonker
Neder in den kuil der mijn:
Nergens door den wand van 't donker
Kierde schemer van uw schijn.

Toen als parelen geregen
Tot éen melodieuze dracht
Zong het ruischen van den regen
In den diepen zomernacht:
Droppelen aaneengeregen
Tot een melodieuze dracht.

In die dauwvervloeide wade
Zijt gij zelve neêrgedaald:
Blinde glans van uw genade
Heeft mijn eenzaamheid doorstraald:
In die dauwvervloeide wade
Zijt gij zelve neêrgedaald.

Violette regenbogen
Donkerden door 't duister in:
Ziel die ademt door heur oogen,
Dronk uw dooven luister in:
Violette regenbogen
Donkerden door 't duister in.

Vingerspitsen streelden luiten
In der heemlen hoogen grond:
Met de zomerbloemen buiten
Rees de ziel gedrenkt, gezond:
Vingren streelden verre luiten
In der heemlen hoogen grond.

Tot, uit ijverzucht gekomen,
Slaap die nimmer komt uit plicht,
Weg ons nam naar 't land der droomen
In het nachtelooze licht,
En de schaduw is genomen
Van uw zuiver aangezicht.

Oog in oog

‘Iam habetis quod numquam vidistis.’

Zal ik nooit met onbetogen oogen
Het geluk zien in der dagen licht?
Zaalger tranen teêr verwischte misten
Slui'ren hun verwaasd gezicht...

Lief, toch keek ik zonder schroom in droomen
Door de paarlen poorten in Gods stad,
Minde uit der millioenen blije reien
Klaarderoogen de oogen die 'k aanbad.

Maar als hier in dags azuren uren
Naakt uw ziel ten spiegel stijgt,
Floersen zilte neevlen de oogebogen
Van de ziel die naar u overneigt...

Zal een man met wakkere oogen mogen
God zien vóor zijn aardschen dood? -
Wat onze oogen nog door waden raden,
Is reeds hier der zielen eenig brood!

Nox Serena

Noctem sideribus inlustrem....
TACITUS

Uit den winddoorruischten dag
Steeg de nacht zoo hoog en stil -
Dus is uw verklaarde wil
Dat ik met u wijlen mag,

Moeder die mij nooit erkent,
Moeder die mij nooit verstoot,
Steeds mijn eenzaamheid uw brood
Door uw blinde boden zendt? -:

Diepe maandoorlichte zee,
Strookt de wereld aan mijn voet;
Met het murmlen van den vloed
Rijst mijn harts verrukking meê

Naar waar 'k boven heemlenver
Teeder naar mij voel gericht
In uw wolkeloos gezicht
Klare dubbele oogester,

Moeder die mij nooit erkent,
Moeder die mij nooit verstoot,
Steeds mijn eenzaamheid uw brood
Door uw blinde boden zendt:

Op mijn oogen en mijn borst
Rust de dunne koele dauw
Van uw schaduwlooze schaûw
En vermeert mijn zaalgen dorst:

Al wat ik begeer of schuw
In den lagen dooven wind,
Alles wat mijn hart verblindt
In zijn dolen ver van u,

Heel der wereld liefde en haat
Heeft uw adem weggewischt
Als een ijlen leêgen mist
Voor de rust van uw gelaat,

Moeder die mij nooit erkent,
Moeder die mij nooit verstoot,
Steeds mijn eenzaamheid uw brood
Door uw blinde boden zendt:

Wat is alle lust en leed
Bij één teug van dezen wijn,
Dit oneindig samenzijn,
Naheid die geen afstand weet?

Al wat mijn verlangen toog -
Moeder, o ik weet het wel! -
Was alleen het wisslend spel
Van den weêrschijn van uw oog,

Dat in goddelijk geduld
Nimmer vraagt en nooit verwijt,
Met verrukking hemelwijd
Onzer oogen afgrond vult...

Alle vast bezit is ver,
Of de ziel 't nabije jaagt
Als de dag den hemel vaagt,
Als de wolk staat voor de ster:

Of de wolk staat voor de ster,
Of de dag den hemel blindt,
Of mijn oog uw oog niet vindt,
Veilig weet ik u en ver,

Moeder die mij nooit erkent,
Moeder die mij nooit verstoot,
Steeds mijn eenzaamheid uw brood
Door uw blinde boden zendt.

Hetzelfde lied

Altijd (zegt gij) zing ik 't zelfde lied?...

Altijd zing ik 't zelfde lied!
Zooals de zee, of zij luider en zachter
Ruisch' met de winden uit Noorden en Zuiden,
Aller eeuwen vreugden en smarten
Wacht met den eenderen nimmer beluisterden
Zang die alle troost en sterkt
Tot den bewogenen vrede van goden,
Schoonheid in vreugde, schoonheid in smart -
Altijd zing ik 't zelfde lied!

Altijd zing ik 't zelfde lied!
Zooals twee wier weinige aardsche jaren
Nimmer omvatten het eeuwige wonder
Van hunner liefde oneindigheid,
Twee die de talen van lippen en oogen en hartslag
Maakten tot één onafgebroken lied van beminnen,
Totdat de winden en wouden, de zee en de sterren,
Heel de vloed van levens geluiden en al de stilten des levens,
Al de afgronden van den dood
Stemden mede in hun lied van beminnen,
Dat de wereld één gezang werd
Klaar van ondoorgrondlijkheid
Als de stille heilge nacht -
Altijd zing ik 't zelfde lied!

Slaapwandelen

Ik doof de lamp -: klaarwakker ligt
In manelicht
Mijn late tuin al winters leêg.
Aan d' overmuur aan 't eind van 't pad
Staat nog de moerbei ijl in blad
Van dunste verven,
En aan de maandroos vlinderveeg
Zweeft nog een knop te sterven...

Door de verlichte stilte licht
   Uw blind gezicht,
Uw bleeke handen vlammen voor u uit.
Ik hoor het krimpen van de blaên
Waar langs het perk uw voeten gaan,
   Ik hoor uw aêms geruchten
Verdeinen op de hooge luit
   Der strakgespannen luchten...

Hoe drongt gij op dit weerloos uur
   Door deur en muur?
Wat lichte droom geleidde uw donkren tast?
Bleef in zijn verre heerschappij
Uw hart niet meer gerust en blij?
   Wou zich uw macht bewijzen,
Dat gij mijn eenzaamheid verrast
   Met onvoorspelde reize?...

Ik aan den duistren kant van 't raam
   Stamel uw naam -
Geen klank ontbloeit: mijn lippen blijven stom.
Ik voel mijn armen vastgeleid
In roerlooze gebondenheid.
   Zooals gij zijt gekomen -
Gij staat niet stil, gij kijkt niet om -
   Zie ik u weggenomen...

Ik ben alleen: - klaarwakker ligt
   In manelicht
De late tuin al winters leêg.
Aan d' overmuur aan 't eind van 't pad
Staat nog de moerbei ijl in blad
   Van dunste verven,
En aan de maandroos vlinderveeg
   Zweeft nog een knop te sterven.

Maria en Johannes

Zij bleven sedert, naar zijn woord,
Als wat van God bijeenbehoort:
Een tweede moeder, een andre zoon -
Hij, stille derde in hart en woon.
En achter 't werk van iedre week
Kwam lang en stil de sabbath: 't leek
Of weêr het middaguur hun bracht
De sombre glorie van dien nacht
Die met zijn purpren rouw omhing
Huns Heeren naakte foltering.
Weêr traden zij zijn wanklen na
De steilten op naar Golgotha.
En in de rust der kleine kamer
Trilden de slagen van den hamer.

Dwars door de lage zoldering
Stond hoog het hout waar Jezus hing.
Dan waren ze één en rijk in 't leed
Dat zich in zaligheid vergeet,
En zonder deelen dronk hun pijn
Van lijf en bloed de medicijn:
Als dauw doordringt der rozen hart,
Zoo op hun saamgebloeide smart
Zuchtten zijn lippen d' eigen toon:
Zie, kind, uw moeder - vrouwe, uw zoon!...
Maar als de late middagzon
Weêr in hun oog haar klaarheid won,
Dan dwaalden ze in den geest uiteen,
En elk bezat den Heer alleen.
Zij leende in avondlijk gebed
Aan 't oude huis in Nazareth,
En, na zijn leven, na zijn dood,
Lag vreedzaam in haar lauwen schoot
Zijn jong gelaat in slaap zoo schoon,
Haar kind, haar eerstgeboren zoon...
En ook Johannes' geest was ver:
Zijn oogen vonden de avondster

Niet hier, maar boven 't bleeke bed
Van 't wijde meer Genezareth.
't Was na den wondervollen dag
Die hem onwillig volgen zag
Een nieuwen Meester die hem vond
En riep, maar dien hij niet verstond
Vóor, zoetst verwijt, in d' avond laat
Hij naar zijn jong beschaamd gelaat
De klaarheid zijner oogen hief
En sprak: Johannes, 'k heb u lief!

Oerania

α□τ□ς γ□ρ χα□ □γ□ παρ□ην □τ′ □γ□γνετο Κ□πρις.

De rosse zon hangt voor den purpren kimmedauw.
Het vlotte vlak der zee in strooken bleek satijn
Spiegelt de hooge weelden van smaragden schijn
Waar eenzaam schrijdt Oerania langs den hemelbrauw.

Dit is haar eigen dag, avond en morgen saam
Der uurloos eeuwige getijden van de ziel:
De korte helle wake waarheen samenviel
Wat hopen en herdenken droomt in liefdes naam.

De vlammeroode hartstocht van den zomerdag
Koelt in de zilvren kroes tot honinggouden spijs.
Daar barst de broze vorm van blond doorzichtig ijs -
Over de waatren ruischt uw jonge godelach.

O dieper om alle oogen die ik heb bemind,
O rooder om al lippen die ik heb gekust -
Uw oogen en uw lippen onder de effen rust
Van 't elpen voorhoofd waar de roos zich bloedend windt!

Brandpunt van schoonheids heimlijkheid, opperst Altaar
Waar in één vlam versmelten toekomst en verleên, -
Uw voeten raken 't wankle opaal der golvetreên,
De hemel is een kolk van aureolen rond uw haar.

Het hooglied van uw bloed, het zingen van uw hart
Vult met muziek den horen der oneindigheid
Inniger dan de leeuwerik den morgen blijdt,
Zoeter dan nachtegaals melodieuze smart...

Wanneer reikt van uw lippen 't morgenhelle rood
Tot mijner lippen donkren eeuwenouden dorst,
En sluit de brand van uwer armen vlammen om mijn borst?...
O in dit leven niet, en nog niet in den dood!

Zuster van barmhartigheid

Hoe kom ik hier?... Ik zie den hemel niet...
De afglans van uw gezicht is al 't verschiet.
Over mijn oogen hangt, een wolk met ijle randen,
De schaduw uwer handen.

O 't water van uw oogen brengt mij bij -
En al mijn ijdle hoop herinner 'k mij:
Ik zoû vanavond spijzen bij de goden
Met al mijn dooden.

De lange dagreis was alhaast volbracht.
Ik zag het doel nabij - daar viel de nacht.
Met wonde voeten ben ik opgeklommen
Waar de eerste sterren glommen.

Ik had zoo lang van slaap en spijs gevast:
Niet langer droeg ik lichaams leêgen last:
Naar duizlings afgrond werd ik neêrgetogen,
   Zijn golf dekte mijn oogen.

Nu wil ik slapen. Wek mij morgen vroeg.
Eén lange nacht van rust geeft kracht genoeg.
En morgen zal ik mijn vereerden en beminden
   Tezamen vinden...

Gij spreekt geen woord. Uw glimlach glanst alleen
Als water waar de klare nacht in scheen.
Ik voel zijn dauwen koelte tot mij zinken,
   En word niet moê van drinken.

Waken met u schenkt dieper lafenis
Dan in het donker van slaaps leemen urnen is...
Tot welke nieuwe wereld ben ik ingekomen
   Van wakkre droomen?...

Nu komt gij naar mij neigen. Rust uw hand
Niet op mijn voorhoofd als een versch verband?
'k Voel van uw adem 't nieuw en warmend leven
    Over mijn handen beven.

Ja, reik me uw mond. Als een gekruide wijn
Moeten de kussen uwer lippen zijn.
Hun vloeibaar vuur gaat bloederood onttintlen
    Harts doove sintlen...

Nu richt de tafel aan. Bereid de zaal.
Daar zullen gasten met ons zijn aan 't avondmaal.
Ik hoor hun voeten naderen, ik zie van verre
    Hun oogesterren.

Een god zal tronen aan uw rechterkant,
Mijn liefste doode zit ter linker hand...
Wees niet bevreesd; want jong zijn al mijn dooden
    En schoon als goden.

Toch komt het uit zooals ik had gedacht.
Wij zullen met hen vroolijk zijn den langen nacht.
En kort als droomen worden en zoo licht te dragen
Al onze dagen.

Oogenblik

Eén ding schonken mij
Onvoorwaardelijk
Uit hunnen overvloed
De eeuwige goden: het
    Oogenblik.

Telkens een andere,
Altijd dezelfde toch:
O mijn beminde, hoe
Hebben mijn oogen u
    Liefgehad!

Achter de glanzen der
Zonnige hemelen,
Onder de spiegels van
Oogen en zeeën
    Zocht ik u.

Ver in de waken der
Eenzame nachten,
Over de grenzen van
Smarten en vreugden
    Vond ik u.

Weg uit de branden van
Haat en van liefde,
Weg uit de kolken van
Dood en wanhoop
    Redde ik u...

Nog naar uw willekeur
Treedt gij in maneglans,
Kleedt u in morgengloed,
Weeft uit de sterren uw
    Wisselkleed -:

Achter der dagen
Luchtige lieflijkheid,
Diep in der nachten
Tastbare donkernis
    Weet ik u -:

Schooner dan al uw
Spieglende schijnen,
Morgen- en avondgoud,
Melksweg tintelend
    Sluiergaas -:

Schoon als wanneer gij -
Waarom zoo zelden nog? -
Neêr naar mijn aangezicht
Neigt uw onzienelijk
    Aangezicht,

Dat mijner oogen
Ademlooze afgrond
Staart in den peilloozen
Helderen nacht van uw
    Oogenlicht,

Wijl onze zuivere
Stralende naaktheid,
Beurtlings verwonnen,
Beurtlings verwinnaar,
    Worstelhijgt,

Totdat geslaafd in uw
Armen ik neêrzink, -
Tot u mijn overmacht
Wint in uw schoonheid,
    Oogenblik...

Eén ding schonken mij
Onvoorwaardelijk
Uit hunnen overvloed
De eeuwige goden: het
    Oogenblik.

In de sluis

Lief, ontwaak: de late sterren dooven
In den koelen morgenzucht,
En de leeuwrik uit onzichtbre hoven
Voer al door de lage lucht.

Met het binnenstuwend water rijzen
We in de alomme klaart:
Al de teekenen der heemlen wijzen
Op een gunstge vaart.

Moedeloos als ballingen vernachten,
Meerden we in verlaten sluis -
Zie met welk ontwaken ons de goôn bedachten
Of wij sliepen bij hen thuis:

Zoovele andren met ons zijn hun gasten,
   Makkers naar een nieuw verschiet:
Diep uit bosch van tuig en masten
   Heft een jonge stem ons oude lied!

't Water zwijgt. Ik hoor de winden loopen
   Buiten langs de vrije reê -
Aanstonds gaan de donkre deuren open
   Op de morgenlichte zee!

Undique

Strofen naar Sappho

Flonkertroonge onsterfelijke Aphrodita,
Listenvlechtster, dochter van Zeus, u smeek ik:
Laat mijn hart, ontzagbre, door angst en pijnen
    Niet overweldgen!

Naak ter hulpe, als ooit in 't verleên van ver gij
Mijnen roep vernaamt en verhooren wilde,
Uwen gouden wagen bespannend, vaders
    Woning verliet en

Hierheen afkwaamt: schoone gezwinde musschen
Op hun wervelwiekende vleuglen voerden
Boven donkere aard van den hemel neêr u
    Dwars door den aither.

Onverwijld genaakten zij. Gij, o zaalge, -
Glimlach overlichtte uw onsterflijk aanschijn -
Vroegt mij de oorzaak waarom ik leed, waarom ik
Riep naar uw bijstand;

Wat mijn driftbedronkene hart het liefst wel
Zag geschiên: ‘Wie smacht gij dat Overreding
Leiden zal ter sponde uwer liefde? Wie, o
Sappho, versmaadt u?

Als zij thans u vlucht - binnenkort vervolgt zij.
Weigert ze uw geschenken - zij eindt met geven.
Mint zij niet - zij zal overhaast beminnen
Ondanks zich-zelve.’

... Kom ook nu ter hulpe, en uit zware zorgen
Maak mij los: volvoer wat mijn harte hunkert
Dat gij zult volvoeren, en wees nog eens mijn
Strijdbare helpster!

Sonnet

‘De toetssteen dient de deugd van 't goud te keuren:
Zoo is de nood de toetssteen van den vriend,
Die pas nadien zijn kostbren naam verdient’...
Hoe spreek ik 't uit? Wee wee wien 't moet gebeuren!

Zoo felle smart voel ik mijn borst verscheuren
Met foltering die telkens nieuw begint,
Daar 't hart niet aanneemt wat het ondervindt:
Hoe oude liefde al rechten kan verbeuren...

Slechts éen bedenken troost: ik heb vernomen
   Hoe wel in zee gestort een eerlijk man
Nog vóor de schippers werd aan land gedragen.

Ik ben in noodweêr over boord geslagen:
   Van 't veilig dek ziet gij mijn worstlen aan...
Maar ik kan zwemmen en vertrouw te ontkomen.

(Orlanduccio Orafo, *fiorentino,* sec. XIII*)*

Sonnet

Ik roep: ‘Barmhartigheid! Barmhartigheid!’
Maar nergens geeft zij antwoord op mijn vragen.
Gevangen houden haar ons rijke magen.
Dus leeft in kommer al wat armoê lijdt.

Hebzucht heeft 't menschdom aan haar snoer geslagen,
En al genade en liefde aan band geleid.
Mijn nooddruft kent u, die haar oorzaak zijt:
Bij den almachtgen God zal 'k van u klagen:

Barmhartigheid mijn moeder heeft uw voet
Zoo diep vertreên dat zij zich niet kan rechten.
Niet gij blijft hier, alleen uw wereldsch goed:

Wij allen zijn Adam en Eva's bloed.
Gij schenkt noch teert, gij zijt uw rijkdoms knechten.
Wee der natuur die zulke zonen voedt!

(Folgore da San Gemignano, sec. XIII*)*

Sonnet

Hemels Vrouwe, Moeder naar Gods behagen
Van zoeten Jezus wiens geheiligd lijden,
Om van der Helle poorten ons te vrijden,
Ons eersten vaders zonde heeft gedragen...

Aanzie hoe Liefde mij door duizend plagen
Drijft met zijn pijlen die mijn vleesch doorsnijden!
Eens ons Gelijke, Moeder vol medelijden,
Ruk me uit de benden die zijn voetspoor jagen!

Die goddelijke min stort in mij uit,
Die trekt ons zielen naar heur eerst priëel,
Dat ik mij lossen mag uit Liefdes lussen:

Die drift is voor dees felle drift het kruid,
Dat vuur is 't water dat dit vuur kan blusschen,
Als nagel nagel uitdrijft uit de deel.

(Fra Guittone d'Arezzo, sec. XIII*)*

Sonnet

Daar is de nacht -: de hemel glanst te vonken
Van klare sterrelampen, blijde vieren;
't Nest bergt de zwerfsche vogelen en dieren;
Al menschestemmen zijn van de aard verklonken.

De dauw komt zwijgend naar omlaag gezonken;
Geen halm verroert, geen blad der populieren;
In strakke rust staan wateren revieren;
Elk sterflijk wezen ligt in slaap verdronken...

Maar in mijn borst kent liefde geen vertragen -
Liefde, het rijpe einddoel van al 't geboorne -:
Zijn woeden groeit nog met den stillen nacht.

Hij zaaide midden in mijn hart zijn dracht
Van scherpe stekels en vergifte doornen,
En smarten zijn de vruchten die zij dragen.

(Bernardo Gareth detto il Chariteo, da Barcellona, sec. XV)

Kluizenaarslied

Gaarne blijft mijn glimlach dralen
In den diepen nacht van 't dal:
Liefde reikt heur volle schale
Mij vóor elken avondval.

Hare heiige teugen beuren
Mijne ziele lichte-waard:
Dronken sta 'k aan hemels deuren,
Staan mijn voeten nog op aard.

Tot dat zaligend aanschouwen
Dringt geen angst meer door van smart:
O de Koningin der vrouwen
Schenkt de trouw mij van haar hart!

Jaren hebben met hun weenen
   Deze slechte klei verpuurd,
En boetseerden haar tot eenen
   Vorm die de eeuwigheid verduurt...

Tot één oogenblik verstralen
   Zie ik nu dier dagen som -
Komt men straks van hier mij halen,
   Dankbaar kijk ik nog weêrom!

(Novalis)

Geestelijk lied

Als hij maar van mij is,
Als ik mijn hem weet,
Als mijn hart tot dood nabij is,
Nimmermeer zijn trouw vergeet,
Kan geen leed genaken
De aandacht mijner liefdeblijde wake.

Als hij maar van mij is,
Zeg ik 't al vaarwel en ga,
Slaaf gelijk geen ander vrij is,
Reis ik mijnen meester na,
Kan getroost aan andren laten
Levens breede lichte volle straten.

Als hij maar van mij is,
Slaap ik zorgeloos,
En zijns harten warme tij is
Mijne lafenis altoos,
Tot de teedre dwang dier tochten
Heel mijn hart zal kneden en doorvochten.

Als hij maar van mij is,
Heeft mijn hart al wat het vraagt,
Zalig als de serafijn is,
Die der Jonkvrouw sluier draagt:
Mijn verrukte zinnen
Kunnen 't aardsche haten noch beminnen.

Waar hij maar van mij is,
Staat mijn stad en huis;
Alle goed, waar hij van mij is,
Komt mij als een erfdeel thuis:
Broedren lang verloren
Vind ik in zijn jongeren herboren.

(Novalis)

Hymnos

Weinigen weten
Der liefde geheimnis:
Eeuwigen honger,
Onleschbaren dorst.
Des avondmaals
Goddlijk bedoelen
Blijft den aardschen zinnen raadsel;
Maar wie ooit van
Liefdegloeiende lippen
D' adem des levens dronk,
Wiens hart siddrend versmolt
In golven heilgen gloed,

Wiens oog openging
Dat het peilde
Der heemlen ondoorgrondlijk diep,
Zal eten van zijn lichaam
En drinken van zijn bloed
In eeuwigheid.

Wie heeft van 't aardsche lichaam
Den hoogen zin geraden?
Wie kan zeggen
Dat hij het bloed begrijpt?
Eens is alles lichaam,
Eén lichaam:
Door zijn hemelsch bloed
Waadt elk zalig paar.

O dat de oceaan reeds
Levendrood wierd,

Dat tot geurig vleesch
Verweekte de rots!
Nimmer eindigt het zoete maal,
Nooit verzadigt de liefde zich.
Nooit innig, nooit eigen genoeg
Bezit zij den beminde.
Steeds teederder lippen
Verteren haar spijs en drank
Inniger en nader.
Hittiger wellust
Doorbeeft de ziel.
Dorstiger en hongriger
Wordt het hart:
En zoo duurt der liefde genieting
Van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Hadden de nuchteren
Eénmaal den smaak geproefd,
Alles verlieten zij
En zetten zich naast ons

Aan verlangens tafel
Die nooit mindert.
Zij erkenden liefdes
Oneindigen overvloed,
En prezen de teerkost
Van lichaam en bloed.

(Novalis)

De schoonheid

Schoon ben ik, stervling, als een steenverstarde droom;
Mijn borst waar elk zich beurtelings te bloede griefde,
Moet iedren dichter wel vervoeren tot een liefde
Zooals de doode stof zoo eeuwig en zoo stom.

Een onbegrepen sphinx zit in 't azuur ten troon ik;
'k Draag om een sneeuwen hart der zwanen blanke schijnen;
Ik haat bewegen dat de rust verstoort der lijnen;
En nimmer weenen doe 'k, en nimmer lachen toon ik.

Mijn dichters zullen immer voor mijn grootsche standen
Die 'k lijk te borgen van der kunst fierste gebaren,
In studie streng en kuisch hun bloed en leven branden;

Want om te boeien de gedweeheid dier minnaren
Heb 'k, zuivre spiegels die al dingen schooner reeden,
Deze oogen mijn, dees wijde en eeuwge helderheden.

(Baudelaire)

De zalige jonkvrouw

Van Hemels gouden wering keek
De zaalge jonkvrouw neder
Met oogen dieper dan diep meer
Verstild in avondweder;
Zij droeg drie leliën in haar hand,
Heur haar droeg sterren zeven.

Van hals tot zoom geen gordel sloot
Kleeds bloemelooze baan;
Eén witte roos nam deemoeds dienst
Van Godes Moeder aan;
Heur haar dat langs haar schoudren woog,
Was geel als 't rijpe graan.

Háar leek het dat zij pas éen dag
   Bij God was koreling:
Nog in haar stille blikken blonk
   De eerste verwondering,
Al had haar dag tien jaar gedaan
   Voor hen van wie zij ging.

(Tien jaar?... Een jaar was elke dag
   Voor één... Toch, neeg zij daar
Niet, nu en hier, tot me af in al
   De weelde van heur haar?...
Niets dan de welke-blaadrenjacht:
   Daar valt de nacht van 't jaar!)

Het was het bolwerk van Gods huis,
   Waar zij te lenen stond,
Door God aan d'aanvang van het Ruim
   Op 't leêge diep gegrond,
Zoo hoog, dat zij bij 't nederzien
   Nauwlijks de zon hervond.

't Ligt in den Hemel, overspant
Den aether als een brug,
Het tij der dagen diep beneên
Glimpt aan en glimpt terug
Door laagste laag van 't leêg, waar de aard
Rondgonst als nijdge mug.

Om haar, in jubel eeuwger min,
Geliefden nieuw-herpaard
Herhaalden aldoor onderling
Hun namen hart-bewaard,
En, dunne vlammen op tot God,
Streek-langs der zielen vaart.

En al meer over boog zij zich
Uit der bekoor'ngen zwerm,
Totdat de wering waar zij neeg,
Werd van haar boezem warm,
En de leliën lagen als in slaap
Langs haar gebogen arm.

Zij zag, uit Hemels vaste steê,
Tijds fellen polsslag slaan
Door al de werelden. Haar blik
Dreef immer diepre baan
In d'afgrond, en nu sprak ze als wen
Der sferen zang heft aan.

De zon was heen; de ranke maan
Dreef als een luttle veder
Dobbrend diep in de kolk, en nu
Sprak zij door 't windloos weder:
Haar stem was als der sterren stem
In haren zang tegader.

(O lief! Drong daar door vogelzang
Klank van haar stem niet heen
Naar uiting? Toen de middaglucht
Vol was van klokgedreun,
Streefde niet de echo van haar stap
Omlaag de oneindge treên?)

‘Ik wilde,’ sprak zij, ‘(want hij komt!)
   Dat gij reeds bij mij waart! -
Bad ik niet in den Hemel, Heer?
   Heer, bad niet hij op aard?
Zijn twee gebeên geen kracht volmaakt?
   En blijf ik toch vervaard?

‘Wanneer zijn schouder 't witte kleed,
   Zijn hoofd den straalkrans licht,
Neem ik zijn hand en ga met hem
   Ter diepe bron van 't licht:
Wij dalen af als in een stroom,
   Baden in Gods gezicht.

‘Saam staan we aan dat geheim altaar,
   Onnaakbaar, nooit betreên,
Welks luchters immer siddren op
   Het klimmen der gebeên,
En zien óns beden, oud, verhoord,
   Smelten als wolkjes kleen.

‘Wij liggen in gewijde schaûw
Van Levens Boom tezaam,
In wiens besloten loof de Duif
Soms voelbaar is als aêm,
En elk blad dat zijn veêren roert,
Zegt hoorbaar zijnen Naam.

‘Daar, zoo gelegen, zeg ik zelf
De liedren die 'k hier zing,
Hem woord voor woord vóor, en zijn stem
Stokt telkens en houdt in;
En telkens doet zij lichte vondst
Of vraagt naar duister ding.’

(Helaas, wij twee tezaam, zegt gij!
Ja, eenmaal, lang geleên,
Waart ge éen met mij. Maar beurt God op
Voor eeuwig met u éen
Ziel die uw ziels gelijke leek
Door hare liefde alleen?)

‘Saam,’ zeî zij, ‘zoeken wij den hof
   Waar Vrouwe Maria is
Met haar vijf maagden, (elke naam
   Een zoet gestemde wijs:)
Cecilia, Geertruud, Magdaleen,
   Margarita, Rosalijs.

‘Zij neigen kringwijs, bloembekranst,
   Haar lokken en gelaat;
Door 't fijne linnen vlammewit
   Halen zij gouden draad,
Maken den pas geboren doôn
   Hun hemelsch doopgewaad.

‘Hij zal bedeesd wel staan en stom,
   Dan leg ik mijne wang
Aan zijne, en zeg ons liefde heel,
   Geen zweem beschaamd of bang.
Vreugd heeft ons Moeder in mijn trots
   En luistert stil en lang.

‘Zelf brengt ze ons, hand aan hand, tot Hem
Om Wien der zielen school
Knielend de ontelbre hoofden neigt
Omlijnd in de aureool,
En englen zingen ons temoet
Bij cither en citool.

‘Daar vraag ik Heere Christus dan
Eén gunst voor hem en mij:
Enkel te leven als op aard
Met liefde, alleen dat wij
Als toen een wijl, voor eeuwig nu
Samenzijn, ik en hij.’

Zij staarde en luisterde, en dan zeî,
Min droef dan zacht en mat:
‘Dit alles wacht hem’ - wijl zij sprak,
Trilde-aan de lichtvlaag, zat
Van englen in gestrekte vlucht.
Haar oog, in glimlach, bad.

(Ik zag haar glimlach.) Sferen ver
   Vervaagde vlugge schaar.
En toen sloeg zij haar armen uit
   Over de gouden baar,
Leî in heur handen haar gezicht
   En snikte. (Ik hoorde haar.)

(D.G. Rossetti)

Het portret

Dit is haar beeld gelijk zij was:
   Het lijkt een meer dan wonder ding,
Alsof mijn spiegeling in 't glas
   Zou toeven als ik zelf al ging.
Beweegt zij niet terwijl ik staar -?
Zien niet mijn oogen (nu, nu!) klaar
   Haar lippen oopnen, fluistren gaan
   Van 't zoete hart het zoet vermaan? -
En toch is de aarde boven haar.

Zoo sombert diepe cel het rag
    Van dungetrokken zonnestraal,
De drop die lekt bij nacht en dag,
    Geeft de eenzaamheid nog stiller taal...
Toch van heel liefdes prijs bewaard
Dit enkel, naast wat rouwbezwaard
    Alleen raad-houdt met ziels gemis,
    Wat heimlijk en onkenbaar is
Boven de heemlen, onder de aard.

Bij 't schildren schrijnde ik haar gezicht
    In mystisch boomgewas: geen lucht
Tintelt er dóor; in 't bladerdicht
    Vermoedt gij weifel stemgerucht,
En vlam die daar te dolen zweeft,
En oude dauw, en al wat heeft
    Gestalte, maar geen naam; uw schreên
    Kruisen haar doode zelf; daarheen,
Zooals het kwam, keert al wat leeft.

Vóor diepen schemer staat zij daar
   Als in dat bosch dien dageschijn:
Zóo vloot der handen stil gebaar,
   De gratie van de zuivre lijn.
Haar volle schoonheid krenkt geen toom,
Weet men het heden noch den droom...
   Zij is het - toch van wat zij was,
   Min dan haar schaduw op het gras,
Haar ijle lichtbeeld in den stroom.

Dáar vonden wij dien dag en gansch
   Alleen elkaêr, en 't feest ging aan
Zoo blijde - en toch, herdenken thans
   Bedroeft die uren als wen maan
Uitkijkt op 't daglicht... Daar neeg zij
Over de bron en dronk met mij,
   Naar andre waatren dorstiger;
   En zong waar de echo roept van ver -
Mijn ziel gaf echo van nabij!

Maar toen 'k dat uur kracht won en sprak
   Uit zwijgen dat verteert en doodt,
Viel regen, en in donder brak
   Hette die 't heuvlenland besloot.
Dien eigen avond sprak ik uit:
Aan stralen-overstriemde ruit,
   Haar overloken oogen beî
   Op leêge regenblinde weî,
   Hoorde zij stil naar wat ik zeî.

En 's morgens trilde erinneren,
   Als loof waardoor een vogel streek,
Van liefdes warme vleugelen,
   Tot al mijn eigen maken leek
Haar schilderen! Dus, tusschendoor
   Lang zwijgen zoet en zoet gesprek,
   Aan raam van 't zomersche vertrek
   Stond ze onder bloeiend plantendek
Dat gaf der boomen schaduw voor.

En wijl ik werkte, en boven was 't
   En om ons heen al geurge noen,
Leek mij, in liefdes zieken last,
   Dat als een hart sloeg tusschen 't groen
Iedere bloesem zondoorheld -
O hart dat nooit meer klopt of zwelt,
   In altijd donker altijd stil,
   Wat 's u mijn liefdes groote wil,
   Dit levend web van zongetril?

Want nu ontkent de lichte dag
   Die dagen: niets wat 'k zie of hoor -
Slechts bij der nachten hoog gezag
   Fluistert hun boodschap tot mijn oor:
Als de bladschaduw op een aêm
Krimpt langs den weg, en 't wijd verzaam
   Van heide, bosch en water ligt,
   Verheerlijkt in klaar sterrelicht,
Helder en heimlijk als doods naam.

Vannacht vond mij de slaap in 't end,
Toch waakte ik tot het dagbegin
Steeds dwalend - tóen heb ik geweend;
Want onverhoeds was 'k midden in
Die bosschen waar zij met mij ging;
En als 'k daar stond, zoo plotseling,
Van langen nachtgang moede en wee,
Luid tegen schaamle lichtekling
Smachtte uit haar ijzren borst de zee.

Zóo, waar naar 't hart van Liefde zelf
De Hemel hoort en d' adem houdt,
Om Hoogst Geheim zich 't stil gewelf
Van aller englen vleuglen vouwt -
Hoe zal ziel staan verrukt-ontroerd,
In doods geboorte omhoog gevoerd
Door de muziek der zonnen, wen
In haar ziels heilge ik inkom en
De stilte daar voor God erken.

Hier wacht herdenken onderhand,
   Vóor haar gelaat, den avondval,
Als diep uit ziels Beloofde Land
   Met oogen nieuw zij lachen zal
   Haar ouden lach, of teêrder al -
Wijl al wat leven met haar gaf
   En nam, rijt om haar beeltnis heen,
   Begraven pelgrims, steen aan steen,
Die bleven bij het Heilig Graf.

(D.G. Rossetti)

Herfstliedje

Weet gij niet, bij den val van het loof,
Hoe zich het hart voelt onder doof
    Verdriet als onder een dek geleid?
    Hoe 't avond lijkt en slapens tijd
In 't najaar bij den val van het loof?

En hoe de vlugge klop van 't brein
Hapert als een hol refrein,
    In 't najaar bij den val van het loof,
    Weet gij niet? En hoe hoogst geloof
Aan vreugd wordt - wezen zonder pijn?

Weet gij niet, bij den val van het loof,
Hoe ziel zich voelt als droge schoof,
  Eindlijk gebonden voor de schuur?
  En hoe het lijkt doods eigen uur
In 't najaar bij den val van het loof?

(D.G. Rossetti)

Bewolkte grenzen

O donker zijn nacht en dag -
Geen stem in de wolk geeft geluid,
Nooit zingt de morgen het uit -
Voor wie tast naar hun harteslag.
Hij staat en staart alleen,
Schaduwen woest om hem heen,
Wijl boven hem en beneên
De oneindigheid opent en sluit -
Toch zeggen we onder 't gaan:
‘Vreemd wat de ziel belijdt:
Al wat te weten moog' bestaan,
Dat weten we eens op zijn tijd.’

Het Verleên is voorbij, een verhaal,
Geboekt - ons laat het koud;
't Is nieuw? - wij heeten 't oud;
Maar van de dooden geen taal:
Waken of slapen zij;
Zijn zij gebonden, vrij;
Zijn zij dezelfden als wij;
Wat macht die hen trekt en houdt? -
Toch zeggen we onder 't gaan:
'Vreemd wat de ziel belijdt:
Al wat te weten moog' bestaan,
Dat weten we eens op zijn tijd.'

Wat moet dat hart van haat,
Dat klopt in uw borst, o Tijd? -
Van d' aanvang roode strijd,
Kamphitte die nooit verslaat,
Krijg die haar dooden zaait,
En vreê die ze als koren maait,

En oogen star verdraaid
Naar Noodlots steenen gelaat? -
Toch zeggen we onder 't gaan:
‘Vreemd wat de ziel belijdt:
Al wat te weten moog' bestaan,
Dat weten we eens op zijn tijd.’

Wat bloedt in uw borst zoo rood
Van liefde, o Mensch, uw hart?
Uw steelsche kus die tart
De spottende grijns van den dood,
Uw vreugd die in rouw verluidt,
Uw hoop die een adem stuit,
Uw vergeefsch vaarwel dat vertuit
In zijn echo's leêg en groot? -
Toch zeggen we onder 't gaan:
‘Vreemd wat de ziel belijdt:
Al wat te weten moog' bestaan,
Dat weten we eens op zijn tijd.’

De hemel leent doof en stom,
Van al zijn vleugelen zwaar,
Op de zee die onbeluisterbaar
Ruischt eeuwig de wereld om.
Ons verleên - een vergeten lied,
Ons heden - is en is niet,
Onze toekomst - een blind verschiet,
En wat zijn wij in hun som? -
Wij die zeggen bij 't gaan:
‘Vreemd wat de ziel belijdt:
Al wat te weten moog' bestaan,
Dat weten we eens op zijn tijd.’

(D.G. Rossetti)

Doods geboorte

I

Vandaag lijkt Dood me een jonggeboren kind
Dat, doodmoê, moeder Leven op mijn schoot
Een oogenblik neêrzette opdat haar groot
Kind met hem spele als met zijn kleinen vriend;

Dat toch mijn hart, o, geen verschrikking vind'
In een zoo teêr gezicht, uw oogen, Dood,
Zoo melkig-jong; dat hart zich uit zijn nood
Met u verzoene eer 't zich te laat bezint...

Hoe lang nog, Dood? En zult op kindervoeten
Gij met mij reizen? Zult gij naast mij staan,
Hulpvaardig, harts volwassen pleegkind, aan

De bleeke golf waarheen wij samen moeten?
Wanneer bereik ik, Dood, met u haar strand
En drink haar uit de holte van uw hand?

II

En Leven, gij, van alle zaligheên
Schenkster, met wie in drang van harts jong bloed
Ik zwierf tot waar geen klank van menschevoet
De stilte strookte, en de aard was om ons heen

Woest eenzaam schoon, ons kus behoorde geen
Dan bosch en golf, en Dood werd niet vermoed -
O Leven, krijg ik nu oplest geen groet
Van u, geen glimlach, en dit kind alleen?...

Stil: Liefde, ons kind eenmaal, en Lied wier haren
Kransbloesemden en vlammewuifde', en eene
Wier oogen God een wereld vond en schoon:

Kunst. Spiedden wij niet vaak haar in ons woon
Op 't Boek Natuur in enge omhelzing lenen?
En stierven die, dat gij mij Dood mocht baren?

(D.G. Rossetti)

Verloren dagen

Kon 'k de verloren dagen van mijn leven
Zien liggen op den weg gelijk zij vielen,
Wat waren zij? - Koornaren door de wielen
Verplet in 't slijk insteê van brood te geven?

Goudmunten die, verkwist, verschuldigd bleven?
Of spatten bloed op misdaads schuwe hielen?
Water verspild waarnaar in droom Hels zielen
Hunkren met kelen die van dorst verkleven?...

'k Zie hen hier niet. Maar God weet dat ik weet
Wat aangezichten in den dood mij dagen,
Elk een vermoord oud zelf, met stervend klagen:

'Ik was uw vroeger zelf, zie wat gij deedt!
En ik!... En ik!...' (zoo de een na de ander schreit)
'En gij uw zelf in aller eeuwigheid!'

(D.G. Rossetti)

Sonnet

Ik ben een koningskind: in mijne zijdne haren
Waait reuk van balsem, zalving nooit ontvangen...
Mijn booze dienaars houden mij gevangen;
Mijn lieflijkheid bezweek voor zooveel jaren.

Die niet alleen - ik heb hun macht ervaren:
Zij dwongen in hun leven mijn verlangen
Tot alle trots wegbleekte van mijn wangen
En ik zoo laag werd als zij-zelve waren.

Zij hebben mij mijn purper afgenomen.
Naar dood geluk blijf ik in 't donker staren.
   Waar is het lokkengoud van blonden knaap?...

'k Rust niet. De sterren kwellen mijne droomen.
   Boosaardge wachters storen d' ijlsten slaap...
Ik kan niet slapen, en ik sliep zoo garen!

(Leopold Andrian)

Sonnet

Ik denk aan hen die jong met ons verbleven,
Knapen met oogen licht en lichte haren,
Toen 't nieuw verlangen onzer zestien jaren
Voor liefde hield der zielen eender beven, -

Die, van ons weg, zich aan een vrouw vergeven,
Tot zij de laagheid van 't bestaan ervaren
En wij hen weêrzien en den smet ontwaren,
Dien andre lippen brandden in hun leven -:

Als in den nacht gardenia's die heel
Een avondfeest aan uwen boezem lagen,
Opleven thuis in waters milde koelheid...

Zij geuren nog: gij kunt ze nog eens dragen -
Slechts fluistert door de bladen 't eevne geel
Van veel te lange nachtwake in de zwoelheid.

(Leopold Andrian)

De doode dichter

'k Droomde vannacht van hem: 'k zag zijn gelaat
Stralend en zonder schijn of schaûw van wee,
En hoorde als altijd de muziek dier zee,
Zijn gouden stem. Hij wekte in veil geraad

Verholen gratie waar zijn ooglicht glee.
Uit niets bezwoer hij wonders overdaad.
Tot 't minste ding in schoonheid ging verwaad,
En heel de weerld was één bekoorde steê.

Dan, leek mij, buiten dicht gesloten poort
Rouwde ik om woorden ongeboekt verloren,
Verschald verhaal, geheimnis half gehoord,

Wondren verstoken van der wereld ooren,
Gedachten stom als vogelen vermoord -
En waakte en wist hem dood gelijk tevoren.

(Alfred Bruce Douglas)

Alphabetische opgave der beginregels

	Blz.
Achter de wuivende duinenlijn	38
Als de vader van de winden	69
Als hij maar van mij is,	149
Als vlotgedreven van de kimmebanken	26
Altijd (zegt gij) zing ik 't zelfde lied?	111
Blijft gij nooit één blanken uchtend,	9
Bosch en heide, veld en duin	61
Daar is de nacht -: de hemel glanst te vonken	145
De maan bloeit uit den ijlen nevel open	67
De rosse zon hangt voor den purpren kimmedauw	119
‘De toetssteen dient de deugd van 't goud te keuren:	139
Diens hart weet nimmermeer	15
Dit is haar beeld gelijk zij was:	166
Eén ding schonken mij	126
En kwam er morgen één getogen,	49

	Blz.
En Leven, gij, van alle zaligheên	180
Flonkertroonge onsterfelijke Aphrodita,	137
Gaarne blijft mijn glimlach dralen	147
Hemels Vrouwe, Moeder naar Gods behagen	143
Het avondlicht, een hemelbreede zee	24
Het is genoeg: de tijd is vol	88
Hoe kom ik hier?... Ik zie den hemel niet	122
Hoe scheidt nog ooit van hier,	97
Ik ben een koningskind: in mijne zijdne haren	184
Ik denk aan hen die jong met ons verbleven,	186
Ik doof de lamp -: klaarwakker ligt	113
Ik heb iets bijna schoons aanschouwd	79
- Ik hoorde uw zingen komen	40
Ik roep: ‘Barmhartigheid! Barmhartigheid!’	141
Ik was een kind zoo rijk aan vreugd,	51
Ik weet dat gij mij nog verschijnen zult,	63
In de spanne luwe stilte	28
'k Droomde vannacht van hem: 'k zag zijn gelaat	188
Komt in, komt in: dit is u aller uur,	3
Kon 'k de verloren dagen van mijn leven	182
Lief, ontwaak: de late sterren dooven	131
O donker zijn nacht en dag -	175

	Blz.
Oude wijn van vreugd gekelderd,	11
O water in den avond onbewogen,	65
Rond de maanbefloersde rozen buiten	80
Schoon ben ik, stervling, als een steenverstarde droom;	155
Uit den wind-doorruischten dag	107
Uren roereloos vergleden	102
Uw leed wordt schoon en stil. Daar blijft geen tijd voor wee	13
Vandaag lijkt Dood me een jonggeboren kind	179
Van Hemels gouden wering keek	157
Wat is u aan mij gelegen?	54
Wat mijlen doolde ik al door 't naamloos land	43
Weet gij niet, bij den val van het loof,	173
Weinigen weten	151
Weinig losse parelen uit het halssnoer,	30
Wij komen heden tot uw aandacht niet	74
Zal ik nooit met onbetogen	105
Ziet gij wel dat de maan, als zij wil,	86
Zoo komt er nooit een eind aan 't geven:	84
Zij bleven sedert, naar zijn woord,	116